

TITTAR DU PÅ DENNA KAJAX VILL SÄNDA IKVÄLL

A-pressens redaktionstjänst 24.1.73

Kaj Axelsson

Vietnamintervju med Palme...1

STOCKHOLM(tidningens namn):

-Statsminister Olof Palme! Du har hårdare än någon annan regeringschef riktat kritik mot den amerikanska krigföringen i Vietnam. Länges gjorde du det under motstånd från oppositionen här hemma och från en del kretsar utomlands, men på sista tiden har du fått övervägande instämmanden, och namninsamlingen med sina en och en halv miljon underskrifter visar att vårt land till sist enats i sin inställning till det vietnamesiska dramat. Vill du i dag, när nyheterna om Paris-överenskommelsen spritts över världen, ge en kommentar till det som har hänt - har vi nu fått den fred i Vietnam som alla krävt?

*Kvällen
uttal*

~~Nej, man måste komma ihåg att det ännu endast är fråga om en vapenvila som inleds på lördag natt. Ännu medan vi sitter här och resonerar faller bomber över Vietnam. Naturligtvis är det oändligt glädjande att bombningarna upphör, att det blir slut på krigshandlingarna mellan USA och Nordvietnam, att USA drar tillbaka all militär i Vietnam, att återuppbyggnadsarbetet kan börja. Men målet om ett Vietnam i fred och oberoende, ett Vietnam vars öden får formas av folket självt är ingunda uppnått med den nu träffade överenskommelsen. Van Thieus uttalande i morse är tillvarslande. Vi kan hoppas, men kan vi trö?~~

-President Nixons nattliga tal var ju så helt och hållet riktat till den nordamerikanska hemmapubliken, att vi kanske ska försöka se bort från alla dess inslag av otäck cynism, men jag skulle vilja erinra om ett annat Vietnam-tal för att liksom få en fördjupning av det svenska engagemanget i den här frågan. Ett tal som du har hållit.

X *han talar om Vietnam i 80 år nu.
här varit jag 5 år som student i*

~~-Vilket då? Jag har hållit många Vietnam-tal sedan den där augustidagen 1965, då Bertil Ohlin neklade mig för oartighet mot ett land som vi hade diplomatiska~~

Vietnamintervju...4

berömda franske professorn Maurice Duverger skrev i Le Monde. Han fann jämförelsen riktig och skrev:

-I alla dessa fall återfinner man detsamma, den starkares absoluta herravälde över den svagare, samma obegränsade våld, samma vilja att genom lidande och förtryck få motståndaren att böja sig, samma beslutsamhet att tillintetgöra honom om han gör motstånd. Och samma förakt för människan.

Om onsdagens budskap betyder ett definitivt slut på sådana tendenser och sådana åtgärder, ja, då vore det en dag av bara glädje. Men vem vågar vara så optimistisk?

intressant om opinion om livsbetingelser mot något i Vietnam. Det del publiceras varje vecka i tidningen. Det som ska förklaras ut tydligt. Skall aktören uppleva det igen.

kan kopas till Meyer - akt 1.

2

X

- Vilket då? Jag har talat om Vietnam i 20 år nu.

- Den 8 januari i år, samma dag som förhandlingarna i Paris återupptogs efter de amerikanska terrorbombningarna mot Hanoi och Haiphong, talade du vid ett betydelsefullt internt socialdemokratiskt möte i Stocholms medborgarhus. Du sa där att det finns en speciell anledning för en liten nation som Sverige att reagera. Vill du utveckla den tanken lite närmare?

- Ja, gärna, men det var i själva verket ett tema som jag tog upp redan vid 1970 års SSU-kongress, och kom tillbaka till i anföranden som jag hållit i Amerika.

Och det går ut på vad?

- Supermakterna har blivit oerhört mäktiga, genom sin militära och teknologiska överlägsenhet. För världsfredens skull är det viktigt att de kan ha en rimlig kontakt med varandra. ~~Exempelvis~~ Från den synpunkten var president Nixons resor till Moskva och Peking viktiga.

Men supermakternas makt och deras överenskommelser kan också medföra stora risker för små nationers rätt att existera.

Det är mycket positivt att man söker skapa garantier

därmed också undandragit sig varje moraliskt anspråk på att kunna reagera nästa gång det händer någonting t ex i Tjeckoslovakien eller Ungern eller Polen eller någon annanstans .

sid 3

-Du menar alltså att det måste finnas något egendomligt -eller kanske inte alls ~~underligt~~ egendomligt-samförstånd mellan de tre supermakterna?

-Jag menar att man varken kan eller får bortse därifrån. Här finns en långsiktig risk, inte bara för de små nationerna som Vietnam eller Sverige, utan också för medelstora nationer som Tyskland eller Frankrike. Deras -eller våra- möjligheter att hävda självständighet och egenart kan vara ifara. Därför menar jag att det är så ofantligt viktigt att det finns ett slags solidaritet mellan de små länderna i deras grundläggande krav på självständighet och oberoende. *Vår öppna uttalande i synnerhet i synnerhet vid Vietnam kriget*

-Om vi förutsätter att parterna håller den nu träffade överenskommelsen, vad blir då Sveriges uppgift i förhållande till Vietnam i fortsättningen?

-Nu ska vår vilja till solidaritet med Vietnams folk omsättas i praktisk handling. Alla goda krafter, samhälle, företag, organisationer och enskilda, ska samverka för en rejäl svensk insats i det vietnamesiska återuppbyggnadsarbetet. Låt återuppförandet av det sönderbombade Bach Mai-sjukhuset vara en symbol för svenska folkets fasta vilja att hjälpa ett annat litet land långt borta från våra gränser!

Men det finns en uppgift till, för oss och för alla. Och det är att noggrant följa den fortsatta utvecklingen. De parter som skrivit under avtalet måste till punkt och pricka följa dess bestämmelser, och det vietnamesiska folket måste få reell möjlighet att självt bestämma i sitt eget land.

-Till sist en fråga som du fått tidigare: Ångrar du det hårda uttalande som du gjorde i julas då du jämförde Hanoi med t ex Lidice och Guernica?

*absolut
Det är lysam men nödvändig insats i de*

3

mot ett stormaktskrig, att man inte sätter igång sina missiler, sina fantastiska arsenaler av förstörelsevapen och t.o.m. söker begränsa dem i SALT-förhandlingar och annat.

Men en liten nation som söker hävda sin självständighet inom någon av supermakternas maktsfärer, den riskerar mycket allvarliga ting.

2

→ *Övermenar...*

Jag menar att man starkt måste markera den långsiktiga risk som här finns för små och medelstora nationer.

- Till sist en fråga

- Nej, absolut inte. Det var en blygsam men nödvändig insats i den internationella opinionsbildningen mot det fruktansvärda som hände. Jag hoppas vi aldrig skall behöva uppleva det igen.

①

Supermaktens kan varit mycket viktig, genom sin militära och teknologiska överlägsenhet. För världspolens skull är det viktigt att de kan ha en samlig kontakt med oss. Utan de supermakterna kan vi inte förstå världens situation till oss och påverka världen.

Men supermaktens makt och dess ekonomiska styrka kan ~~vara~~ ^{vara} medför starka risken för världens säkerhet och existens.

Det är mycket viktigt att man säkerställer garantier med ett starkt internationellt system för att undvika i världens säkerhet. Tankarna är att säkerställa att världens säkerhet är för alla länder, och inte bara för de som är i JPL-förhållanden och annat.

De är lite svårare att säkerställa med hjälp av styrka inom världen och säkerheten kan vara mycket viktig, de kan inte vara

mycket allvarligt ting.

②

Jag menar att man skulle
beakta varken de lagstifta-
riska m. ha förs för
mer än verkliga vinsterna.

förbindelser med.

-Den 8 januari i år, samma dag som förhandlingarna i Paris återupptogs efter de amerikanska terrorbombningarna mot Hanoi och Haiphong, talade du vid ett betydelsefullt internt socialdemokratiskt möte i Stockholms medborgarhus. Du sa där att det finns en speciell anledning för en liten nation som Sverige att reagera. Vill du utveckla den tanken lite närmare?

-Ja, gärna, men det var i själva verket ett tema som jag tog upp redan vid 1970 års SSU-kongress och sedan ~~har jag kommit tillbaka till det i anföranden som jag hållit i Amerika.~~ *kom tillbaka till i*

-Och det går ut på vad?

-Vi står, menar jag, inför risken av ett supermakternas världsmonopol ~~eller~~ *dy* dipopol eller triopol. Nixons resor till Moskva och Peking var oerhört viktiga från den synpunkten. Supermakternas överhöghet. Ett samspel mellan dem ^{har} (som kan ha vissa positiva effekter för fred ^{en} men också innebär oerhörda risker för de små nationerna.

Det kan nämligen innebära att man ~~likso~~ *likso* delar upp världen. Man håller fred, man sätter inte igång sina missiler och sina fantastiska arsenaler av förstörelsevapen, ~~man~~ *man* t o m försöker begränsa dem i SALT-förhandlingar och annat.

Men en liten nation som försöker hävda sin självständighet ihom någon av dessa ~~supermakternas~~ maktsfärer, den riskerar mycket allvarliga ting.

-Du tänker på något speciellt här?

-Ja, när bombningarna började på nytt i december var det anmärkningsvärt tyst både i Moskva och Peking. Sen kom det visserligen reaktioner från Bresjnev och Chou en lai, men nog var de ganska modesta. Och detta är ju inte så konstigt, därför att när amerikanerna med terror ingriper i Vietnam och söker krossa det ~~sa~~ *sa* har de ju

- Vilket då? Jag har talat om Vietnam i 20 år nu.

- Den 8 januari i år, samma dag som förhandlingarna i Paris återupptogs efter de amerikanska terrorbombningarna mot Hanoi och Haiphong, talade du vid ett betydelsefullt internt socialdemokratiskt möte i Stocholms medborgarhus. Du sa där att det finns en speciell anledning för en liten nation som Sverige att reagera. Vill du utveckla den tanken lite närmare?

- Ja, gärna, men det var i själva verket ett tema som jag tog upp redan vid 1970 års SSU-kongress, och kom tillbaka till i anföranden som jag hållit i Amerika.

Och det går ut på vad?

- Supermakterna har blivit oerhört mäktiga, genom sin militära och teknologiska överlägsenhet. För världsfredens skull är det viktigt att de kan ha en rimlig kontakt med varandra. ~~Uppåt~~ Från den synpunkten var president Nixons resor till Moskva och Peking viktiga.

Men supermakternas makt och deras överenskommelser kan också medföra stora risker för små nationers rätt att existera.

Det är mycket positivt att man söker skapa garantier

mot ett stormaktskrig, att man inte sätter igång sina missiler, sina fantastiska arsenaler av förstörersevapen och t.o.m. söker begränsa dem i SALT-förhandlingar och annat.

Men en liten nation som söker hävda sin självständighet inom någon av supermakternas maktsfärer, den riskerar mycket allvarliga ting.

2 Jag menar att man starkt måste markera den långsiktiga risk som här finns för små och medelstora nationer.

- Till sist en fråga

- Nej, absolut inte. Det var en blygsam men nödvändig insats i den internationella opinionsbildningen mot det fruktansvärda som hände. Jag hoppas vi aldrig skall behöva uppleva det igen.